

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Judicium Ecclesiasticum Seu Decretalium Gregorij IX.
Pont. Max. Liber II.**

Schmalzgrueber, Franz

Ingolstadii, 1726

§. VIII. De Effectibus Præscriptionis, & ejusdem impedimentis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74990](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74990)

nisi dependenter à jure eas petendi, & obligatione easdem exhibendi, sicut hoc unum, idemque est, ita mirum esse non debet, quòd una, eademque præscriptione tollatur. Putant quidem Adversarij, præscribentem quoad præteritas singulas non esse in possessione eodem tempore, quòd in possessione immunitatis à solutione earum esse nequeat, antequam lapsæ sint, ut proinde sicut singulis annis labuntur, ita singularum immunitas singulis annis incipiat possideri. Nam dicendum, sufficienter possideri libertatem quoad præstationes singulas, quòd incipiat possideri libertas à jure eas exigendi, & obligatione illas præstandi: hoc autem fit, quando præscribens bona fide desijt easdem solvere. ergo &c. Ad §. in his cit. dico, ibi

Imperatorem rectè statuisse, præscriptionis tempus non numerandum ab initio obligationis constitutæ, & observatæ à debitore (quia absurdum omnino foret, creditorem, qui aliquot annis juxta conventionis tenorem pensiones percepit, elapsis 30. annis ab initio constitutæ pensionis computandis excludi) sed ab initio cessationis, non quasi totidem sint præscriptiones, quot anni, sed una præscriptio, quæ ab eo anno, quo solutio facta non est, initium ducat. Vide plura apud laudatum Arnold. Rath. l. cit.

Addunt hic aliqui, quo tempore præscribantur alia Jura eligendi, præsentandi, visitandi &c. Sed hæc melius suis quæque locis servantur.

§. VIII.

De Effectibus Præscriptionis, & ejusdem Impedimenti.

SUMMARIUM.

126. Effectus Præscriptionis generalis.
127. Effectus specialis, & Prærogativæ, Præscriptionis immemorialis.
128. Quando dicatur Præscriptio non procedere?
129. Notanda.
130. Quando dicatur dormire?
131. 132. 133. Impedimenta, quæ dormire eandem faciunt.
134. Quando dicatur interrumpi?

135. Discrimen inter Naturalem, & Civilem ejus interruptionem.
136. Citatione interrumpitur Præscriptio 30. annorum.
137. Litis contestatione Præscriptio longi temporis.
138. 139. 140. Non tamen triennalis.
141. Sed per solam sententiam.
142. 143. Quibus concedatur restitutio in integrum adversus Præscriptionem?

126. **Q**uæritur 1. quis sit Effectus Præscriptionis? R. alius est communis omni Præscriptioni, alius proprius Præscriptioni immemoriali. Communis, & generalis Præscriptionis effectus est, quòd vel jus alienum perimat, vel dominium in præscribentem transferat, eumque ab onere restituendi liberet, etiam in foro conscientiarum, esto, postea resciat obligationem suam, vel rem fuisse alterius, prout dictum est n. 5.

127. Effectus, & Prærogativæ Præscriptionis immemorialis sunt quinque præcipuè.
1. Facit, ut quòd aliàs impræscribibile est, præscribi possit, modò præscribens sit capax illud possidendi. Sic ea, quæ Jure gentium omnibus communia sunt, quæque propterea regulariter præscribi nequeunt, spatio temporis immemorialis acquiruntur, & præscribuntur, ut rectè advertit König hic n. 30. 2. hæc Præscriptio non censetur comprehensa Statuto, aut Lege, quamvis terminis generalibus prohibente fieri Præscriptionem; quia specialem favorem continet, ut adeo opus sit speciali derogatione, quæ tamen fieri non solet, si capacitas sit in præscribente, & res sit præscribilis. Laym. l. 3. Theol. tr. 1. c. 8. num. 15. 3. in subjecto capace possessionis habet vim privilegij à Principe concessi c. super quibusdam 20. §.

præterea, & ibi Gloss. v. non extat de v. s. König n. 51. Hinc quòd acquisibile est per privilegium, etiam acquisibile dicitur per hanc Præscriptionem, 4. non tenetur allegans Præscriptionem immemorialem allegare Titulum; si tamen allegetur, etsi probari non possit nihil plerumque obest; nam ex adjuncta possessione diuturna præsumptionem, & corroboracionem accipit. Laym. l. cit. 5. Præscriptio hæc nullum definitum annorum numerum exigit, sed sufficit, si initij illius non extet memoria: quòd probari debet per testes testificantes, quòd semper ita viderint, & audierint sic fuisse, & nunquam contrarium: item quòd communis sit, & fuerit semper opinio, & fama de hoc facta, & quòd nec initij, nec contrarij extet memoria. Laym. l. cit. cum alijs.

Porro ne effectum à Jure intentum fortiatur Præscriptio faciunt Impedimenta, quæ triplicis maximè generis sunt; nam aliqua faciunt, ne incipiat, seu currat Præscriptio; alia, ut cœpta dormiat, vel omnino interrumpatur; quædam, ut completa rescindatur.

Quæritur 2. quando dicatur non procedere, vel non currere Præscriptio? R. non procedere Præscriptio tum dicitur, quando ob defectum alicujus conditionis requisita aut non incipit, aut non potest incipere. Covar.

Covár. Reg. possessor p. 2. §. 12. n. 1. Molin. tr. 2. de just. D. 78. n. 1. §. 2. Less. l. 2. c. 6. n. 49. Pirh. hic n. 130. König n. 43. Hoc autem fit potissimum ob quatuor causas. 1. si desit possessio civilis. 2. si Titulus, ubi requiritur. 3. si bona fides. 4. si res alienari non possit, Lege resiliante, ut dictum est de fundo dotali, de bonis adventitijs filii, de Legato, Fideicommissio, Majoratu.

129 Ubi notandum, ex his rebus aliqua esse, in quibus licet non possit incipere Praescriptio, potest tamen continuari jam coeptra. Exemplum est in bonis adventitijs filij, quorum alienatio facta à patre non valet, nec praebet titulum usucipiendi contra filium, donec is patriam potestatem egrediarur: si tamen Praescriptio talium bonorum jam antea incepisset, antequam pervenirent ad filium, continuari contra eundem jam coeptra potest. Idem est de fundo dotali, si contra eundem, antequam dotalis fieret, incepit Praescriptio l. si fundum 16. ff. de fund. dotal. Molin. D. 78. cit. n. 4. Less. n. 48. Pirh. hic n. 130. Ratio est, quia minus requiritur ad continuandam, quam inchoandam Praescriptionem; sicut minus requiritur ad conservationem rei, quam ad ejusdem generationem.

130 Queritur 3. quando dicatur dormire Praescriptio? R. quando legitime inchoata ob impedimentum superveniens suspenditur, & quiescit, ita tamen, ut remoto impedimento, denuo procedat; possitque tempus subsequens continuari cum precedente, deducto solum tempore intermedio inutili. Debet autem impedimentum hoc, ut ob id dici possit dormire Praescriptio, esse impedimentum notorium, generale, & tale, ut impediat viam non habeat illud removens; nam si notorium non sit; Praescriptio pergit currere, sed contra praescriptionem pristino domino datur restitutio in integrum, si impedimentum, quo agere impediatur, probaverit. Similiter restitutio in integrum conceditur illi, qui spectato jure communi, agere possit; sed ob causam extrinsecam e. g. necessariam absentiam Reip. causam ab agendo impeditur. At si impeditus ipsemet pro libitu removere impedimentum possit; ne quidem beneficio restitutionis gaudet; quia negligentia ejus favorem habere non debet; & qui per se tollere impedimentum valet; impeditus non censetur esse, saltem quoad Juris effectum l. sed §. si 26. §. ait Praetor 4. ff. ex quib. caus. major.

131 Communiter impedimenta, quae dormire faciunt Praescriptionem; tria haec assignantur. 1. tempore hostilitatis, & saevientis belli can. prima 13. caus. 16. q. 2. c. transmissa 10. h. tit. Ratio est; quia tunc ob hostium incursum Jus non dicitur, cum homines alio diffugiant. Idem pari ratione dicendum est, si tempore grassantis pestis Jus non

dicatur, ut cum communi advertunt Molin. tr. 2. D. 78. n. 9. Pal. tr. 31. D. un. p. 22. §. 16. n. 1. Haun. tom. 1. tr. 5. n. 351. nam quamvis id Jure expressum non habeatur, quia tamen non omnes casus Legibus comprehendendi possunt, ideo cum unus pro facti ratione, ac spece decisus fuit, ea decisio ad alios similes casus ob rationis identitatem extendi debet l. non possunt 12. ff. de LL.

2. Quando Ecclesia caret Rectore; 132 tunc enim Praescriptio non currit contra Ecclesiam c. de quarta 4. h. t. c. novit. 1. & c. fin. ne sed. vac. Proceditque hoc 1. etsi non desint alij Praelati Superiores, & mediani; sufficit enim, quod proprium, & immediatum Pastorem non habeat; qualis est Episcopus respectu Ecclesiae Cathedralis; Abbas respectu Abbatis; nam huic specialiter incumbit agere pro rebus, & Juribus suae Ecclesiae. Barbof. in c. 1. h. t. n. 4. Procedit 2. etsi proprium Rectorem habeat, sed talem, cujus factio Ecclesia laesa est, quod res ejusdem male, alienaverit; nam toto tempore, quo ipse vivit, Praescriptio adversus Ecclesiam suspenditur, cum male acta non credatur retractaturus can. si Sacerdotes 10. caus. 16. q. 2. Procedit 3. si is, quem habet, agere non potest, quia excommunicatus; suspensus; captivus, vel quovis alio modo impeditus est ab agendo. Molin. D. 78. cit. n. 7. Haun. n. 350. Pirh. n. 131. Excipit, nisi culpabiliter differat petere absolutionem ab Excommunicatione; tunc enim videtur procedere Praescriptio, cum, ut paulo antea dixi, impeditus censeri debeat; qui tollere impedimentum potest; & alioquin Excommunicatus ex propria iniquitate commodum referret.

3. Dormit Praescriptio etiam adversus pupillum, durante pupillari ejus aetate; adversus filium quoad bona adventitia, durante patria potestate; adversus uxorem quoad fundum; & bona dotalia, vivente marito &c. ut de pupillis statuitur l. sicut 3. C. de praescript. 30. vel 40. ann. de filijs Auth. nisi tricennale C. de bon. matern. & universim probat ratio; quia non valenti agere tempus non currit l. super 1. C. de annal. except. Neque obstat, quod bona adventitia filij administret pater; dotalia uxoris maritus, hisque incumbat pro illis agere, & sic cum defensore non careant, videatur contra ipsa currere debere praescriptio, sicut currit contra minorem puberem, & Ecclesiam, etsi Curator, vel Administrator eorum negligat pro Clientis, vel Ecclesiae bonis agere. Nam disparitas est; quia pater bona adventitia filij, & maritus fundum dotalium, non ut legitimus Administrator filijs, & uxori datus, sed proprio Jure Ususfructus penes se retinet, & cons. quae agit, adscribi filio, vel uxori non possunt, sicut contra adscribuntur acta ab Administratore illi; pro quo administrat.

334. Quæritur 4. quando dicatur *interrumpi* Præscriptio? *Interrumpi* tunc dicitur, quando inchoata ita cessat, ut si cessante impedimento iterum reviviscat, non continetur cum tempore priorè, sed de novo debeat inchoari, & percurrere rotum tempus ad præscribendum requisitum, cum totum tempus præcedens per interruptionem sit extinctum, prout sumitur ex *c. illud s. b. t.* Interruptio autem hæc dupliciter fieri potest, naturaliter, & civiliter. *Naturaliter* interrumpitur Præscriptio, si post eam ritè inchoatam aliqua ex conditionibus requisitis deficiat, fortè quòd mala fides superveniat, Titulus resolvatur, possessio amittatur. *Civiliter* interrumpitur, quando Jus possidendi per aliquem actum Juridicum in dubium revocatur, quod fit per citationem, litis contestationem, & maximè per sententiam.

335. Discrimen inter hos duos Præscriptionem interrumpendi modos est notabile, idque ex duplici præcipuè capite. *Primum* est, si præscriptio interrupta sit naturaliter, cessante impedimento, reviviscit non secus, ac si nulla interruptio contigisset, ut adeo tempore ordinario, à cessatione impedimenti numerando, compleri possit; at si interruptio sit civiliter per contestationem litis, exigit 40. annos à puncto interruptionis, ut possit perfici. Proceeditque hoc non tantum in actionibus personalibus, sed realibus, tamen si aliàs hæc actiones brevissimo spatio temporis præscribendæ essent *l. fin. C. de præscript. 30. vel 40. ann.* Molin. *tr. 2. D. 78. n. 22.* Pal. *tr. 31. D. un. p. 22. §. 16. n. 8.* Pirh. *hic num. 135.* Alterum est, si Præscriptio interrupta sit naturaliter, interrupta censeferi debet quoad omnes; quia deficiente possessione, deficit unum ex principalibus requisitis ad Præscriptionem: At si civiliter solum interrumpatur per contestationem litis, vel citationem, solum interrupta censebitur respectu illius, cum quo nulla est actio, cui proinde ista interruptio nec prodest, nec nocet: ac proinde, si Titius mihi rem aliquam bona fide possidenti litem moveat de re illa, purans eam esse suam, cum sit Sempronij, præscriptio mihi solum interrumpitur respectu Titij, non verò respectu Sempronij, & ideo licet præscriptionem, durante lite, non possim complere respectu Titij, possum tamen illam complere respectu Sempronij, ita, ut verè, etiam pendente lite mea cum Titio, Sempronius amittat dominium, nec interruptione à Titio facta deinceps tueri se possit *l. res inter 2. C. quib. res judicat. non noc.* Gonzal. *in c. s. b. t. n. 7.* Haun. *tr. 5. cit. num. 335.* Imò nec contra eum, cum quo contestata lis est, absolute Præscriptio interrumpitur, sed solum sub conditione, si possessor in lite succubuerit, ut rectè Molin. *D. 78. cit. n. 14.* Less. *c. 6. n. 49.* Pal. *§. 16. n. 4.* Haun. *n. 340.* Pirh.

n. 134. Hinc si possessor postea absolvatur, Præscriptio eodem modo censenda est perrexisse, ac si per litem contestatam nunquam fuisset interrupta: & ratio est, quia effectus interruptionis pendet à sententia Judicis deinceps pronuntianda, tanquam à conditione, & hoc ideo, ne cuius facile sit litem etiam calumniandi animo movendo Præscriptionem interrumpere.

Quæritur 5. qualis Præscriptio per hujusmodi actus Judiciales civiliter interrumpatur? *1.* Citatio, ut *Tit. 3. n. 29. in fin.* dictum est, interrumpit Præscriptionem 30. annorum, non verò longi temporis. Excipitur Præscriptio, quæ fit à debitore conscio, quòd v. g. servitutem, vel aliquid aliud debeat alteri, contra quem præscribit ex eo solum, quia non exigit debitum; nam hæc Præscriptio, etiam dum longi est temporis, per solum Citationem interrumpitur: & ratio est, quia per talem citationem virtualiter exigitur debitum, prout habetur *l. cum notissimi 7. princ. & §. imò §. illud 5. C. de præscr. 30. vel 40. ann.* Molin. *tr. 2. D. 78. n. 15.* Pal. *p. 22. §. 16. n. 5.* Haun. *tr. 5. n. 339.* Pirh. *hic n. 134.* Wiest. *n. 158.* Imò hæc Præscriptio interrumpitur etiam per traditionem pignoris, vel per exhibitionem novæ exactionis, quæ à debitore creditori fiat *§. imò cit. & notant Molin. Pal. Pirh. l. cit.* quia est nova debiti confessio, & obligatio.

2. Litis contestatio interrumpit Præscriptionem etiam longi temporis, videlicet 10. vel 20. annorum, ut dictum est, *Tit. 5. n. 8.* Ad quem effectum requirunt aliqui, ut Actor litem contestetur animo illam prosequendi, & non tantum animo interrumpendi Præscriptionem: alij verò negant. Rectius distinguitur cum Molin. *D. 78. cit. n. 14.* Pal. *§. 16. n. 4.* Haun. *n. 346.* Pirh. *n. 134. cit.* nam si ex circumstantijs constat, aut vehemens est præsumptio juxta arbitrium Judicis, litem dolo motam ab actore esse, & contestatam animo solum interrumpendi Præscriptionem, eamque prolongandi, cum fraus sua nemini prodesse debeat, neutiquam censebitur interrupta, vel prolongata, ut colligitur ex *l. fin. C. de præscr. 30. vel 40. ann.* at si doli præsumptio nulla adit adversus cedentem lite post contestationem illius, interrupta censebitur, ita, ut actio ad 40. annos perpetuetur *l. fin. cit. ibi, Eam tamen in 40. annorum §. c.*

Dubium est, an litis contestatio interrumpat etiam Præscriptionem triennem? Affirmativa videtur evinci *1. ex l. ut perfectius 2. C. de annal. except.* ubi dicitur triennem præscriptionem interrumpi etiam per denuntiationem factam Præfidi, si possessor præscribens propter absentiam, potentiam, vel infantiam conveniri non potest, ergo multo magis interrumpetur per contestationem litis. *2. ex l. nemo 10. C. de acquir. §. retin. possess.* ubi generaliter, & indistinctè decernitur

legitimam possessionem cessare, ubi litis contestatio intervenit. 3. ex l. sed si 25. §. si ante 7. ff. de heredit. petit. ubi dicitur post litem contestatam omnes incipere mala fidei possessores esse; ubi autem bona fides definit, præscriptio interruptitur, ergo &c.

239 Hæc sententia est valde probabilis, & ut König luc n. 56. existimat, communior inter DD. Negativa tamen non est minus probabilis, eamque tenet Abb. in c. 8. h. tit. n. 11. Covar. Reg. possessor p. 2. §. 12. n. 4. concl. 1. Molin. D. 78. n. 12. Pirh. hic n. 134. Wiest. n. 156. & alij ab his cit. Colligitur ex l. pro emptore 2. §. fin. ff. pro emptor. l. si post acceptum 18. ff. de R. V. l. Julianus 9. §. proinde 8. ff. ad exhibendum. Ratio, & disparitas inter Præscriptionem triennalem, & ceteras est; quia Præscriptio triennalis potissimum inducta est in favorem præscribentis, Præscriptio autem longissimi temporis maxime contra negligentiam, & in odium debitum non exigentis, inter quas medio quasi modo se habet Præscriptio longi temporis, dum partim inducta est in favorem præscribentis, partim in odium negligentis debitum petere: hinc convenit, ut Præscriptio longissimi temporis interruptatur sola citatione, longi temporis litis contestatione, triennalis solum per sententiam. Quare qui triennium lite pendente complet, verè complet præscriptionem, & facit rem, quam triennio possedit, suam, sed revocabiliter; nam si post lapsum triennium adversus possessorem sententia lata sit, res possessa restitui debet ei, pro quo judicatum est, non habita ratione usucapionis.

240 Ad textus oppositos congruè responderi potest. Ad 1. dici potest, eo textu tantam significari per ejusmodi denuntiationem infirmari Præscriptionem, ita, ut per sententiam condemnatoriam subsecutam adversus possessorem non amplius teneat. Ad 2. id intelligendum est, non quasi post litis contestationem possessor re ipsa amitteret possessionem; si enim hoc esset, tunc neque contra tertium curreret Præscriptio, nec secutâ sententiâ absolutoriâ, tempus litis motæ computaretur, ut fieri dictum est n. 134. sed ita, ut fingatur non possidere; quia quoad Juris effectum perinde est, ac si non possideret, saltem secutâ sententiâ condemnatoriâ. Ad 3. id pariter intelligendum est de mala fide, non Theologicè tali, sed quæ talis est fictione Juris ad hoc introducta, ut quasi in suspensio sit Præscriptio, & pendeat ex eventu ferendæ sententiæ.

241 3. Per sententiam, ut n. 138. dictum est, interruptitur etiam Præscriptio triennalis.

Ubi tamen duo sunt advertenda. Primum est, quod hæc sententia debeat esse Judicialis. Hinc non interruptitur Præscriptio legitime inchoata adversus Romanam Ecclesiam per sententiam Excommunicationis singulis annis feriâ V. in Cœna Domini promulgari solitam in occupantes, & detinentes bona ad eam Ecclesiam spectantia; quia Judicialis non est, & solum fertur in mala, non bonæ fidei possessores. Covar. Reg. possessor p. 2. §. 12. n. 5. Molin. D. 78. n. 18. Pal. §. 16. n. 5. Haun. n. 343. Pirh. n. 135. Wiest. n. 160. Alterum est, quod sententia, etiam judicialiter lata, si tantum facta sit quoad certos articulos, non extendatur ad alios etiam similes, in quibus possessio non est interrupta: unde quoad hos adhuc perget præscriptio, sicut pergit possessio, & bona fides; nam mala fides respectu unius partis, aut Juris non tollit bonam fidem respectu alterius, ut dixi supra n. 79.

Quæritur 6. quando rescindi Præscriptio jam completa possit? 1. posse occasione læsionis, quam præscriptione passi sunt ij, qui beneficio restitutionis in integrum gaudent, Conceditur autem hæc secundum dicta Libr. 1. tit. 41. à n. 1. 1. minoribus quadriennio integro à die, quo majores facti sunt, i. e. ab anno 25. completo ad annum 29. completum l. un. C. si advers. Usucap. l. fin. C. de tempor. in integr. restit. l. fin. C. in quib. caus. restit. in integr. necess. non est.

2. Ecclesijs, & alijs Pij locis integro quadriennio numerando à die, quo re intellecta integrum fuit restitutionem petere c. Ecclesia 1. & c. seq. de in integr. restit. in 6. junct. l. fin. cit. Ratio est, quia Ecclesiæ sunt instar Minoris, & pupilli, cum sicut hi, ita etiam ipsæ per alios debeant agere.

3. Civitatibus, Oppidis, pagis &c. in rebus saltem mobilibus; nam si per Usucapionem triennalem adversus ipsas præscriptum est petere adversus læsionem restitutionem in integrum possunt; quia & ipsæ privilegio Minorum gaudent, cum non secus, ac Minor, aliorum operâ, & ministerio gubernentur.

4. Majores ex causa, quæ Judici justa videbitur l. hujus edicti 1. §. fin. ff. ex quib. caus. major. l. Prætor ait 1. §. si quis propter 9. ff. de itiner. actus. privat. l. fin. C. de tempor. in integr. restit. Idque locum habet etiam in Præscriptione longissima, ut notat Bartol. in l. Prætor ait cit. Pal. tr. 31. D. un. p. 22. §. 17. n. 3. quia cit. Legibus restitutorio in integrum Majoribus conceditur absolute ex justa, & probabili causa. Vide plura

libr. 1. tit. 41. à n. 2.